† GALACTION

EPISCOPUL ALEXANDRIEI ȘI TELEORMANULUI



PASTORALĂ LA SĂRBĂTOAREA NAȘTERII DOMNULUI

EDITURA CARTEA ORTODOXĂ

ALEXANDRIA, 2016

ISBN 978-606-592-316-8

Această pastorală se va citi în toate bisericile parohiale şi în Sfintele Mânăstiri în ziua Praznicului Naşterii Domnului Nostru Iisus Hristos.

† GALACTION

DIN MILA LUI DUMNEZEU, EPISCOP AL SFINTEI EPISCOPII A ALEXANDRIEI ŞI TELEORMANULUI

TUTUROR DREPTCREDINCIOŞILOR CREŞTINI, CINULUI MONAHAL, PREACUCERNICILOR ŞI PREACUVIOŞILOR PĂRINŢI DIN ACEASTĂ SFÂNTĂ ŞI DE DUMNEZEU PĂZITĂ EPISCOPIE, HAR, PACE, SĂNĂTATE ŞI ALESE BUCURII DUHOVNICEŞTI DE LA DUMNEZEU, IAR DE LA NOI PĂRINTEASCĂ ÎMBRĂŢIŞARE ŞI ARHIEREASCĂ BINECUVÂNTARE

„Betleemul a deschis Edenul, veniţi să vedem,
aflat-am desfătarea tainică înăuntrul peşterii,
veniţi să privim cele din rai"

(Icos - Canonul Naşterii)

Iubiţii noştri fii duhovniceşti,

Sărbătoarea Naşterii Domnului nostru Iisus Hristos Ne oferă, şi anul acesta, minunatul prilej şi bucuria de a vă împărtăşi cuvânt de învăţătură dreaptă şi părintească povăţuire. Uniţi în rugăciune şi în duh, să mulţumim împreună lui Dumnezeu pentru nemărginita Sa dragoste revărsată, cu bogăţie, la Sfântul

Praznic de astăzi. *„Betleemul a deschis Edenul"* cântă astăzi Sfânta Biserică, arătând măreţia Zilei şi ne îndeamnă să ne apropiem şi să vedem *„cele din rai"* că, prin Sfânta Sa Întrupare, Hristos Domnul dăruieşte, cu adevărat, celor credincioşi darurile cele mult aşteptate şi mântuitoare, *„cele ce ochiul n-a văzut şi urechea n-a auzit, şi la inima omului nu s-au suit"* [1] aşa cum s-a descoperit Sfântului Apostol Pavel.

Cunună a creaţiei şi chip al Tatălui Ceresc, zidit spre nemurire, primul om a fost aşezat de Dumnezeu în rai. Dăruit cu raţiune, voinţă şi libertate, cu puterea de a alege între bine şi rău şi de a-şi hotărî singur calea vieţii, omul s-a înstrăinat de Dumnezeu prin păcatul neascultării. Liber să păstreze sau să rupă legătura cu Dumnezeu, omul s-a desprins din braţele părinteşti ale Creatorului său. Astfel, a căzut din bunăstare şi sănătate în lipsă şi dureri; din Eden, pământ al desfătării, într-un pământ blestemat cu spini şi cu pălămidă; din odihna Domnului, în sudoarea feţei; de lângă pomul vieţii, în valea plângerii; din calea spre viaţa veşnică, în pământul din care a fost luat.

Dar, pentru că *„n-a răbdat Dumnezeu ca făptura Sa să fie înghiţită de pieire"* şi pentru că omul singur n-ar fi putut niciodată să refacă drumul către paradisul pierdut, Iubirea nesfârşită a lui Dumnezeu a pregătit şi a deschis, pe firul timpului, după făgăduinţa dată încă de la izgonirea din rai, calea întoarcerii acestuia. Pentru o astfel de lucrare sfântă a coborât pe pământ Fiul lui Dumnezeu, Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, luând trup omenesc din Preacurata Fecioară, după cum ne spune lămurit şi Sfânta Scriptură: *„Fiul Omului a venit să caute şi să mântuiască pe cel pierdut"*. [2]

Cu câtă înfrigurare, suspin şi sete vor fi aşteptat oamenii Legii Vechi *„plinirea vremii"*, când *„moarte nu va mai fi"*!

1 I Corinteni II, 9;
2. Luca XIX, 10;

Însuşi Hristos Domnul ne grăieşte astfel: *„Mulţi prooroci şi drepţi au voit să vadă cele ce priviţi voi, şi n-au văzut, şi să audă cele ce auziţi voi, şi n-au auzit"* [3], *„Pentru că vouă vi s-a dat să cunoaşteţi tainele Împărăţiei cerurilor, pe când acelora nu li s-a dat"*. [4]

Proorocii de demult cercetau prin negura veacurilor, călăuziţi de Duhul Sfânt, să vadă răsăritul Soarelui dumnezeiesc, dar nu l-au văzut, ci au zărit doar zorii care vestesc răsăritul şi s-au bucurat. S-au bucurat întru nădejdea venirii lui Mesia, trăind în aşteptare. S-a bucurat patriarhul Iacov când a profeţit zicând: *„Nu va lipsi sceptru din Iuda, nici toiag de cârmuitor din coapsele sale, până ce nu va veni Împăciuitorul, Căruia i se vor supune popoarele"*. [5]

S-a bucurat şi Profetul Miheia când a arătat locul minunii: *„Şi tu, Betleeme Efrata, deşi eşti mic între miile lui Iuda, din tine va ieşi Stăpânitor peste Israel, iar obârşia Lui este dintru început, din zilele veşniciei"* [6], iar Proorocul Daniel, de Dumnezeu înţelepţit, a lămurit timpul sorocit în care va veni *„Cel Uns"* [7] - Mesia.

Cu aceeaşi bucurie şi Sfântul Prooroc Isaia vestea, cu sute de ani înainte, Naşterea Domnului: *„Prunc S-a născut nouă, un Fiu S-a dat nouă, a Cărui stăpânire este pe umărul Lui şi se cheamă numele Lui: Înger de mare sfat, Sfetnic minunat, Dumnezeu tare, biruitor, Domn al păcii, Părinte al veacului ce va să fie"* [8] căci *„Iată Fecioara va lua în pântece şi va naşte*

3. Matei XIII, 17,
4 Matei XIII, 11,
5. Facere XLIX, 10;
6. Miheia V, 1,
7 Daniel IX, 24-27;
8. Isaia IX, 5,

fiu şi vor chema numele lui Emanuel". [9]

Măreţia Minunii Naşterii lui Dumnezeu ca om printre oameni, care copleşeşte orice minte omenească, înspăimântă însă şi cugetele sfinţilor prooroci care, într-un glas cu Profetul Isaia, grăiesc: *„Dacă ai rupe cerurile şi Te-ai pogorî, munţii s-ar cutremura! Ca un foc care arde... şi ca o vâlvătaie care fierbe..."* [10] Astfel era închipuită pogorârea celui Preaînalt! Dar venirea Fiului mult aşteptat la noi s-a petrecut *„nu în furtună, ci în zefir"*, lin şi fără zarvă, în smerenie, în simplitate şi în cel mai sărac lăcaş, nu în tunete şi cutremure, ci *„ca ploaia pe lână S-a pogorât în pântecele Fecioarei, Hristos"* [11], după cum tâlcuiesc cântările praznicului.

Dacă sfinţii prooroci ne-au vestit zorii Tainei Înomenirii Fiului lui Dumnezeu, descoperirea deplină şi scopul final al acesteia ni-L descoperă Însuşi Hristos, Cel ce pentru noi S-a Întrupat, în convorbirea Sa cu Nicodim: *„Căci Dumnezeu aşa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul - Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică. Căci n-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mântuiască prin El, lumea"* [12], căci *„Fiul Omului n-a venit să I se slujească, ci ca El să slujească şi să-Şi dea sufletul răscumpărare pentru mulţi".* [13]

Într-adevăr, Întruparea şi întreaga activitate pământească a Fiului lui Dumnezeu au adânc imprimată pecetea slujirii şi a smereniei. *„Dumnezeu fiind în chip"*, El *„S-a deşertat pe Sine, chip de rob luând, făcându-Se asemenea oamenilor, şi la înfăţişare aflându-Se ca un om. S-a smerit pe Sine, ascultător*

9 Isaia VII, 14,

10. Isaia LXIII, 19; LXIV, 1,

11 Cântarea a IV-a din *Canonul Naşterii, Mineiul pe Decembrie*, p. 388;

12. Ioan III, 16-17,

13. Marcu X, 45,

făcându-Se până la moarte, şi încă moarte de cruce" [14], *„Bogat fiind, pentru noi a sărăcit, ca noi cu sărăcia Lui să ne îmbogăţim".* [15]

Hristos este pildă de slujire a oamenilor, căci El este *„Păstorul cel bun, care îşi pune viaţa pentru oile sale".* [16] Nu ucenicii sau lumea L-au slujit pe El, ci dimpotrivă, El ne-a învăţat că, cel care vrea să fie mai mare, să fie slujitorul tuturor. A spălat picioarele ucenicilor Săi, arătând până unde poate să meargă slujirea aproapelui, a săturat pe cei flămânzi, a vindecat pe cei bolnavi; Lui I S-a făcut milă de cei în suferinţă: *„Milă Îmi este de mulţime"* [17] a spus El şi a plâns în faţa durerii altora *(Ioan XI, 35)*.

Hristos este pildă de iubire: *Precum M-a iubit pe Mine Tatăl, aşa v-am iubit şi Eu pe voi, rămâneţi întru iubirea Mea".* [18] *„Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să şi-l pună pentru prietenii săi"* [19], spune El Apostolilor Săi şi prin ei, nouă tuturor. În Pogorârea Sa la noi, Hristos renunţă la slava Sa dumnezeiască, la toată mărirea şi, în slujirea Sa, El dă totul, Îşi dă până şi viaţa, făcându-Se pentru noi pildă desăvârşită şi cerând ca pilda Sa să fie urmată de noi toţi. De la Naşterea lui Dumnezeu ca om, noi nu ne mai rugăm precum odinioară dreptul David: *„Arată-mi calea pe care voi merge"* [20], deoarece calea s-a descoperit prin Însuşi Cuvântul Întrupat: *„Eu sunt Calea"* [21]. Se cuvine dar să urmăm Calea,

14 Filipeni II, 7-8;

15. II Corinteni VIII, 9;

16. Ioan X, 11,

17 Matei XV, 32;

18. Ioan XV, 9;

19 Ioan XV, 13,

20. Psalmi CXLII, 8;

21 Ioan XIV, 6;

care este Însuşi Hristos Înomenit, ascultare faţă de Dumnezeu *(Ioan XIV, 15)*, iertând greşelile altora *(Coloseni III, 13)* şi răbdând orice prigoană *(Ioan XV, 20)*, îmbrăcându-ne în haina smereniei şi a blândeţii *(Matei XI, 29)*, a iubirii *(Ioan XIII, 34)* şi a binefacerii *(Fapte XX, 35)*, învingând orice păcat *(I Petru IV, 1-2)* pentru a ajunge la starea de sfinţenie *(I Ioan II, 6)* la care suntem chemaţi şi noi, prin iconomia iubirii divine.

Mântuitorul Hristos, prin Naşterea Sa, ne dezvăluie astfel şi valoarea timpului vieţii noastre. De la venirea Sa ca om *„pentru noi şi pentru a noastră mântuire"*, timpul, adică anii noştri trupeşti, nu mai este marcat de teama de moarte şi conştiinţa propriei finalităţi. Timpul nu mai este drumul spre moarte, ci drumul spre viaţă, căci prin credinţă fiecare ceas, fiecare clipă a existenţei noastre pământeşti poate deveni clipă a pocăinţei, clipă a izbăvirii.

Iată, sărbătorile vin şi trec, timpul vieţii îşi continuă curgerea sa firească. Dacă rămânem cei de ieri, nimic nu am folosit. Pentru aceasta, vreme potrivită este să cugetăm adânc şi să aflăm şi noi *„desfătarea tainică"* din peştera Betleemului. Pentru a arăta că Hristos a luat prin Naşterea Sa din Preacurata Fecioară şi trup şi suflet omenesc deopotrivă, Sfinţii Părinţi Capadocieni au întrebuinţat formula: *„Ceea ce nu a fost asumat, nu a fost mântuit"*. Asemenea spunem şi Noi că, Taina Naşterii trebuie asumată şi trăită la cotele cele mai înalte ale fiinţei noastre, urmând *„Calea"* Mântuitorului Hristos şi primindu-L *„să Se nască şi să crească"* în inimile noastre. De altfel, chiar aceasta este şi starea de sfinţenie - locuirea lui Dumnezeu în oameni şi a oamenilor în Dumnezeu.

Dreptmăritori creştini,

Sărbătoarea Naşterii Domnului se vădeşte ca o sărbătoare a tainelor lui Dumnezeu revărsate peste creaţie. În teologia liturgică închinată acestei sfinte zile, credicioşii se minunează de Lumina Cea veşnică a lui Dumnezeu - Hristos, Care devine Om fără a înceta să locuiască în sânul de iubire al Sfintei Treimi. În cântările la acest Praznic, imnografii insistă pe taina cea neînţeleasă a unirii dintre firea dumnezeiască cea necuprinsă şi firea omenească cea smerită, pe smerenia fără seamă a Logosului Întrupat.

Lăudând adâncul Tainei Venirii lui Dumnezeu pe pământ, Sfântul Ioan Gură de Aur se minunează într-un cuget cu magii de la răsărit pe care *„nici tronurile, nici sceptrurile nu i-au înspăimântat, ci nemărginita sărăcie. Că ce poate fi mai prejos decât peştera? Şi ce poate fi mai smerit decât scutecele, întru care a strălucit bogăţia Dumnezeirii"*.[22] Astfel îl auzim pe Sfântul Părinte zicând: *„Ce să spun, ce să grăiesc? Văd pe teslar şi ieslea, văd pe Prunc şi scutecele, văd naşterea Feciorei lipsită de cele de trebuinţă. Toate încărcate de sărăcie, toate pline de lipsă. Iată bogăţie în mare sărăcie! Cum a sărăcit pentru noi când era bogat? Cum n-a avut nici pat, nici aşternut, ci a fost aruncat în ieslea goală? O, sărăcie, izvor de bogăţie! O, bogăţie nemăsurată ce ai chip de sărăcie! În iesle stă, şi zguduie lumea! În scutece se înfăşoară, şi va sfărâma legăturile păcatului. Încă n-a rostit cuvânt desluşit şi a şi învăţat pe magi, i-a şi întors la credinţă... Iată, Pruncul este înfăşat în scutece şi stă în iesle. De faţă-i şi Maria, Fecioară şi Mamă. De faţă-i şi Iosif, aşa-numitul tată. El bărbat se zice şi Ea femeie se numeşte. Nume*

22. Ipacoi glasul al VIII-lea, din *Canonul Naşterii, Mineiul pe Decembrie*, p. 387,

legiuite, dar goale de împreună-viețuire. Gândește-le până la cuvinte și nu până la lucruri. El s-a logodit numai, dar Duhul Sfânt a umbrit". [23]

Taina Sfântă își arată însă sublimitatea tocmai în faptul că în ea își găsesc împăcarea cele mai categorice antinomii ale minții omenești: bogăția în sărăcie, veșnicia sub vremuri, nemărginitul în iesle sărăcăcioasă, Cel mai înainte de veci născut din Tatăl, fără de maică; pe pământ, născut din Preacurata Fecioară, fără de tată. Și pentru că este mai presus de fire, taina Zămislirii Pruncului Dumnezeiesc are nevoie și de o tâlcuire: *„Duhul Sfânt Se va pogorî peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri"*, lămurește Arhanghelul Gavriil Maicii Sfinte. Precum din vechiul Adam a zidit Dumnezeu, la început, trupul primei femei, tot așa acum, Duhul Sfânt a întocmit Noului Adam trup din Sfânta Fecioară. Întărind această înțelegere, un alt Sfânt Părinte al Bisericii învăța pe credincioșii din vremea sa prin aceste cuvinte: *„Eva, prima femeie, de cine a fost născută? Care maică a zămislit-o, de vreme ce nu exista altă femeie? Scriptura răspunde că a fost creată din coasta lui Adam. Deci oare Eva a fost născută din coasta bărbatului, fără mamă, însă nu se poate să se nască fiu, fără de bărbat, din pântece feciorесc? Acest dar al nașterii neamului femeiesc se datorează bărbatului, pentru că Eva s-a născut din Adam și, mai ales, fără să fie zămislită de maică, ci doar din bărbat. Deci Maria a înapoiat datoria harului, născând prin puterea lui Dumnezeu fără partea bărbatului și fără stricăciune, singură, de la Duhul Sfânt".* [24]

---

23 Sfântul Ioan Gură de Aur, *Predici la sărbători împărătești și Cuvântări de laudă la sfinți,* în P.S.B.-14, ed. a II-a, Editura Basilica, București, 2015, p. 57,

24 Sfântul Chiril al Ierusalimului, *Predică la Duminica dinaintea Nașterii lui Hristos,* în *„Predici ale Sfinților Părinți la Duminicile de peste an",*

Întruparea lui Hristos înseamnă unirea dumnezeirii Fiului cu umanitatea luată din Fecioara Maria, înseamnă certitudinea îndumnezeirii omului. Ea este evenimentul crucial al istoriei care deschide perspectiva veșniciei lumii în Hristos, este motivul pentru care trecutul și viitorul capătă sens. Dumnezeu Cuvântul devine Om fără a înceta să fie Dumnezeu, prin aceasta vestind restaurarea materiei de sub robia stricăciunii. Întruparea transformă vederea fizică (*„Și am văzut slava Lui"*) în criteriu al evidenței lui Dumnezeu în mijlocul lumii (*„și S-a sălășluit între noi"*). Unirea Dumnezeirii Fiului cu umanitatea este fundamentul unic și definitiv al unirii omului cu Dumnezeu în Iisus Hristos și ne arată puterea de care se împărtășește umanitatea prin asumarea ei de către Dumnezeu Cuvântul.

Vorbind despre unirea Cuvântului lui Dumnezeu cu trupul într-un singur ipostas, Sfântul Maxim Mărturisitorul, aprig luptător împotriva ereziilor monofizite și monoteliste din veacul său, ne îndrumă cu privire la această lucrare a lui Dumnezeu, grăind: *„Întruparea lui Dumnezeu ne este chezășie sigură a nădejdii de îndumnezeire a firii oamenilor. Atât de deplin îl va face pe om Dumnezeu, cât de deplin S-a făcut Dumnezeu om. Căci e vădit că Cel ce S-a făcut om fără de pă-cat va îndumnezei firea fără preschimbarea ei în Dumnezeu; și atât îl va ridica pe om din pricina Sa, cât S-a coborât El din pricina omului".* [25]

Editura Egumenița, Galați, 2009, p. 516;

25. Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Răspunsuri către Talasie*, în *„Filoca-lia"*, vol. III, Editura Humanitas, București, 2009, pp. 84-85,

Iubiţi fii sufleteşti,

Este îndeobşte cunoscut faptul că, în apropierea sărbătorilor, creştinii îşi urează unii altora *„Sărbători fericite!”*, *„Crăciun fericit!”*. Dar cum se dobândeşte fericirea, ne întrebăm, şi ce poate genera fericire fiinţei noastre, de Crăciun mai ales, şi-n toată vremea? Fericirea cea adevărată a avut-o omul în rai; a avut-o şi a pierdut-o prin neascultare şi de unul singur nu a reuşit să o mai regăsească. Cel ce a dat fericirea, *„Cel ce dă viaţă tuturor”*, prin Care *„toate s-au făcut şi fără de El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut”*, numai Acela putea să dăruiască din nou fericirea. Şi, din iubire, ne-a şi dăruit-o prin Sfânta Sa Întrupare. Depinde de noi dacă o vom pierde precum Adam oarecând, sau o vom păstra şi o vom statornici în viaţa noastră prin credinţă, ascultare de Dumnezeu şi fapte bune.

Constatăm însă, cu tristeţe, că vremurile sub care trăim, duhul veacului, ne îndeamnă spre alt fel de fericire, una vremelnică, deşartă, întemeiată pe patimile cele trupeşti, pe dorinţa nestăvilită de consum. Astfel, unii oameni caută fericirea în mese îmbelşugate, în băuturi meşteşugite, în agoniseala de bunuri materiale, în petreceri şi distracţii de tot felul, iar în cele din urmă vor cunoaşte, cu întristare, dezamăgirea. Aceasta deoarece o astfel de stare fericită zidită pe lucruri trecătoare, este trecătoare şi ea, precum bunurile vremelnice pe care este întemeiată.

Fericirea cea veşnică şi nepieritoare este numai cea dăruită nouă de Fiul lui Dumnezeu, dar, la care trebuie să lucrăm pentru a o dobândi.

În predica Sa de pe munte, Mântuitorul ne arată cele nouă căi prin care putem să ajungem la fericire, pe care, dacă vom

paşi, vom afla viaţa veşnică, şi nici una dintre ele nu fericeşte goana nesăţioasă după cele pământeşti.

Însuşi Mântuitorul se face nouă pildă de urmat pentru a ajunge şi noi la starea cea fericită, la *„desfătarea celor din rai”*. Iată că mântuirea din cer vine, dar se câştigă aici, pe pământ, lucrând faptele credinţei, ale smereniei, ale slujirii şi ale iubirii aproapelui.

Chemaţi la această stare, se cuvine să luăm aminte la cei aflaţi în necazuri şi în supărări, în griji şi în nevoi, la vreme de restrişte materială şi să ne oferim darul şi ajutorul după puterea noastră, având în suflet ca piatră de hotar cuvintele Celui ce pentru noi S-a născut: *„Întrucât aţi făcut unuia dintre aceşti fraţi ai Mei prea mici, Mie Mi-aţi făcut”*. [26]

Să nu uităm de sfatul cel bun pe care să-l dăm celor aflaţi în ispite şi în tulburări: *„Să ştie că cel ce a întors pe păcătos de la rătăcirea căii lui îşi va mântui sufletul din moarte şi va acoperi mulţime de păcate”*. [27] Să ne purtăm cu iubire faţă de toţi, fiind noi înşine pildă pentru ceilalţi: *„Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, aşa încât să vadă faptele voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri”* [28], convinşi fiind că *„Nici furii, nici lacomii, nici beţivii, nici batjocoritorii, nici răpitorii nu vor moşteni Împărăţia lui Dumnezeu”* [29] pentru că *„Împărăţia lui Dumnezeu nu este mâncare şi băutură, ci dreptate şi pace şi bucurie în Duhul Sfânt”* [30].

La ceas de sfântă prăznuire, să rugăm pe Bunul Dumnezeu să ne dăruiască şi nouă bucuria cea negrăită pe care au vestit-o cetele îngereşti şi care au umplut sufletele curate al păstorilor;

26. Matei XXV, 40;
27 Iacov V, 20;
28. Matei V,16;
29 I Corinteni VI, 10;
30. Romani XIV, 17

credința și înțelepciunea magilor și dorința de a viețui astfel încât Hristos Domnul să Se nască în inimile noastre, revărsând peste noi darurile Sale cele bogate.

Vă îmbrățișăm părintește pe toți și vă urăm să petreceți Sfintele Sărbători ale Nașterii Domnului și ale Bobotezei cu pace deplină, iar Anul Nou 2017 să vă fie luminat și cu mult spor întru toate cele de folos spre mântuire!

La mulți ani!

Al vostru de tot binele doritor
și către Domnul pururea rugător

†GALACTION

†Galaction

Episcopul Alexandriei și Teleormanului

Dată în reședința noastră episcopală din Alexandria
la Praznicul Nașterii Domnului Nostru Iisus Hristos,
în anul mântuirii 2016.


M.
MAICA DOMNULUI
A
ZĂMISLIRII
G.
MP
ΘY